

LUTHERSK KIRKETIDENDE

- 2013 -

Redigert av:

Professor Harald Hegstad
Stipendiat Sunniva Gylver
Universitetslektor Sjur Isaksen
Sokneprest Anne Grete Listrøm

Redaksjonssekretær:

Prest/konsulent Eyolf Berg

148. årgang

JANUAR-DESEMBER 2013

FORLAGT AV
LUTHER FORLAG; OSLO

REDAKSJONELLE ARTIKLER:

I kirkens tjeneste gjennom 150 år (Samlet redaksjon)	2
Om grådighet (Anne Grete Listrøm).....	22
Bill.mrk. ”Preken-interessert” (Sunniva Gylver)	42
Prest og venn (Sjur Isaksen)	66
Læren om ekteskapet (Harald Hegstad)	98
Sjelesorgen i menigheten (Anne Grete Listrøm)	130
Ekklesiologi og kirkeordning (Sunniva Gylver)	162
Kompetent (Sjur Isaksen).....	202
Prestene fra staten til kirken (Harald Hegstad).....	238
Boplikt – svøpe eller mulighet? (Anne Grete Listrøm).....	262
Kirkens røst: Når, hvem, hva, hvordan? (Sunniva Gylver)	294
Minnetalen (Sjur Isaksen)	330
Hva er kirken? – 150 år etter (Harald Hegstad)	359
Sommerens mangfold (Anne Grete Listrøm).....	390
Troseksperimentering i folkekirken (Sunniva Gylver).....	423
Kirkedebatt i 150 år (Samlet redaksjon)	455
Å slutte som prest (Sjur Isaksen)	516
Gratulerer med ny salmebok (Harald Hegstad)	552
Å snakke om det vanskeligste (Anne Grete Listrøm)	576
Lytte til Gud, til teksten, til... (Sunniva Gylver)	604
Tilsyn i autonomiens tid (Sjur Isaksen)	644

ARTIKLER OG DEBATTINNLEGG ETC.:

Fra generalsekretær til symbolbærer? (Atle Sommerfeldt)	3
Et levende håp (Harald Hegstad)	7
Grådighet – last og brast? (Raag Rolfsen)	24
Grådighet (Arnt H. Jerpstad)	28
Folk flest? Om prekenen (Sunniva Gylver).....	44
Snekre preiker med nye verktøy (Tore Skjæveland)	45
Homiletisk selvangivelse (Sunniva Gylver)	49
Folkekirke? (Bjørn Sandvik).....	68
Tid for oppbrudd (Morten Stensberg)	73
Led oss ikke inn i fristelse (Ådne Njå)	75
Grådighet og virkelighet (Rolf Kjøde)	80
Kirken trenger prester som ledere (Gustav Danielsen og Frede Mandt Fjågesund)	82
Prestestreik – heldigvis en illusjon, eller? (Fredrik Grønningseter)	84
Nytt visitasreglement (Bispemøtet)	87
Ett hus, to menigheter (Stian Holtskog).....	100
”Læsing på sykdom” (Geir Arne Solum)	105
Svak argumentasjon i "velsignelsesstriden" (Olav Refvem)	110
Tanker omkring menighetsutvikling (Aud Sissel Nerhus).....	114
Facebook eller face-to-face (Laila Riksaasen Dahl)	132
Den usynlige tjenesten – sjelesorgen i menigheten (Einar Salvesen)	133
Hva samtaler man om i folkekirken? (Sjur Isaksen)	136
Noen strøtanker om den nye dåpsliturgien (Harald Hauge)	141
Kirken lokalt og universelt – og det som er imellom (Harald Hegstad)	163
Den norske kyrkja som folkekyrkje (Hallgeir Elstad)	168
Kirkens misjonale karakter (Kari Storstein Haug)	171

Tilsyn som gjensidig tillitsrelasjon (Stephanie Dietrich)	174
Lokalmenighet og biskop (Trond Skard Dokka)	177
Kirkemøtet (Vidar L. Haanes)	180
Biskopenes rolle i Kirkemøtet (Christofer Solbakken)	185
Kirkemøtets myndighet og skriftbaserte begrunnelse (Paul Erik Wirgenes)	189
Mellomkirkelig råd og Midtøsten – I (Andreas Johansson)	204
Samlivsveiledning med svakheter (Bjørn Helge Sandvei)	209
Er det etisk relevant hva Paulus muligens ikke visste om homofili? (Ole Jakob Filtvedt)	214
Høykirkelighet (Ola Tjørhom)	217
Svar til Grønningsæter (Gunnar Mindestrømmen)	220
Fra hjerte til hjerte (Audun Myhre)	221
Ekteskap og samliv (Svein Aage Christoffersen)	222
HOMOFILISAKEN – kan vi bli enige om noe? (Gustav Danielsen)	224
Den norske kirke – en samfunnsleder for framtiden? (Silje Kvamme Bjørndal)	240
Mellomkirkelig råd og Midtøsten – II (Andreas Johansson)	242
Dåpsamtale med buddhistisk forelder (Arild Romarheim)	247
Mer om ekteskapet og kirkens lære (Harald Hegstad)	249
Troens transcendens (Silje Haga)	264
Lokalforsamlingen som enhet for kyrklig verksamhet och utveckling (Björn Vikström)	268
<i>Versus populum</i> - en kommentar (Olav Tveito)	273
Svar til Andreas Johansson (Kjetil Aano)	278
Samliv – med og uten Paulus (Svein Aage Christoffersen)	280
Slåpp fångarne loss, det är vår! (Åsta Dokka)	296
Kirken som politisk aktør (Nils-Tore Andersen)	298
Kirkens rolle i demokratiske, politiske prosesser (Atle Sommerfeldt)	301
Kirken må være aktiv i samfunnsdebatten for å være kirke (Marianne Hermann Brekken)	306
Søster Megan, paven og kjernekraft (Marita Sørheim-Rensvik)	309
Folkets røst på FB (Sunniva Gylver)	311
Svar til Christoffersen (Bjørn Helge Sandvei)	314
Samlivsutvalget og den etiske vurderingen av Bibelske tekster som omhandler homofili (Ole Jakob Filtvedt)	316
Samlivsutvalgets innstilling – noen merknader og nyanseringer – I (Svein Olaf Thorbjørnsen)	332
Kva er egentleg problemet? (Kjetil Aano)	337
Hva er det med sjømannspresten? (Christopher Woie)	342
Samlivsutvalgets innstilling – noen merknader og nyanseringer – II (Svein Olaf Thorbjørnsen)	361
Kirke og musikk – noen refleksjoner (Atle Sommerfeldt)	367
Tjenlig enhet for helhetlig ledelse av kirken lokalt (Erling Birkedal)	393
Inntrykk fra Ulf Ekmans vårseminar i Uppsala (Trond H. F. Kasbo)	398
Om Norges KFUK-KFUM, Kirken og oppdraget (Øystein Magelssen)	401
Kirkens møte med klimakrisen – teologiske grunntrekk (Atle Sommerfeldt)	425
Samlivsutvalget og Lærenemnda (Torleiv Austad)	431
Redaktørene har ordet (Sunniva Gylver, Harald Hegstad, Sjur Isaksen og Anne Grete Listrøm)	456
Gratulerer med 150 år! (Helga Haugland Byfuglien)	458
Presteforeninga vil helse Luthersk Kirketidende og gratulere med 150 år (Gunnar Mindestrømmen)	459
Hilsen fra TeOLOgene (Ådne Njå og Tor Even Fougner)	461
Gratulerer med 150 årsdagen! (Eivind Berthelsen)	463
Profetisk og politisk kirke? (Kristin Gunleiksrud Raam)	464
Enno er det rom i debatten (Astrid Dalehaug Norheim)	467
Åpen og diskuterende (Trude Evenshaug)	470
"For at vi skal komme til denne tro..." (Andreas Aarflot)	474
Reformasjonsjubileet 2017 (Torleiv Austad)	475
"Involvering" som kirkelig programord (Olav Skjevesland)	477

Teologi og praksis – ”avsluttande uvitskapeleg etterskrift” (Øystein Bjørdal).....	480
Skjer det noe på dypet? (Halvor Nordhaug).....	483
Pilegrimsferd for tillit (Jan Otto Myrseth).....	485
Med pennen som våpen i kirkelig strid (Leiv Vidar Haanes).....	487
Luthersk Kirketidende som kyrkjeleg debattorgan – eit blikk på nokre av debattane (Hallgeir Elstad).....	497
Takk for festen (Sjur Isaksen).....	517
En gledessang til Luthersk Kirketidende 150 år (Per Kristian Aschim).....	518
St. Olav, det einaste utenombibelske heilagmennesket som vert offisielt feira i Den norske kyrkja (Øystein Flø).....	519
Melk, honning og drueklase, men... (Birger H. Fossum).....	522
Styrker interkommunale kirkelige fellesråd menighetsutviklingen i Den norske kirke? (Asgeir Solstad).....	524
Enhetlig ledelse – i lokalmenigheten (Per Kristian Aschim).....	530
Hva har preget og preger den kirkelige debatten? (Helga H. Byfluglien).....	553
Bare én sau? (Mikael Henning).....	556
Hva skal kristne mene om livets opprinnelse? (Kjell Johannes Tvetter).....	557
”Halleluja tomorrow?” (Aud Sissel Nerhus).....	559
Helhetlig eller enhetlig ledelse? (Erling Birkedal).....	562
Ekteskapet i et evangelisk-luthersk perspektiv (Bispemøtet).....	578
Kirkens oppdrag må styre kirkens organisering (Per Kristian Aschim).....	587
”Fru Menighetsutvikler” (Sunniva Gylver og Patricia Taylor Ellison).....	606
Theology of listening (Sunniva Gylver og Mogens Mogensen).....	609
Sokneprest Gustav Aagaard (Trond H. F. Kasbo).....	610
Den norske kirke i ideologiens vold? (Hallvard N. Jørgensen).....	616
Betlehemsstjernen (Karl Frode Hilton).....	622
Samlivsetikken og Guds trofasthet (Knut Alfsvåg).....	624
Helhetlig ledelse – med samme arbeidsgiver på samme nivå (Erling Birkedal).....	626
Superintendent eller biskop – kva er ein luthersk biskop? (Hallgeir Elstad).....	646
Hvorfor trenger vi biskoper? (Atle Sommerfeldt).....	651
Tilsyn i folkekirken – hva betyr det? (Astrid Sætrang Morvik).....	656
TILSYN i folkekirken – også på uværst dager (Kjersti Gautestad Norheim).....	659
Også ”det lokale kirkestyret” vil være et synodalt organ (Per Kristian Aschim).....	661

HISTORISKE TILBAKEBLIKK VED 150-ÅRSJUBILEET

Nogle Ord om Provster og Provstevisitatser (P – p) [1863].....	9
Kirkelige Reformbestræbelser (c.th) [1873].....	31
Til Kristendommens Venner i vort Land (Gisle Johnson m.fl.) [1883].....	51
Angaaende Presternes Selvkommunion (C. H. Krohn) [1893].....	85
Professor Fredrik Petersen – Nekrolog (Redaksjonen) [1903].....	117
”Luthersk Kirketidende” i 50 aar (Redaksjonen) [1913].....	143
Presteforeningens generalforsamling og menighetsraadene (Redaksjonen) [1923].....	192
Forslaget om ny menighetsregulering i Oslo (D. A. Frøvig og Gabriel Skagestad) [1933].....	226
En pause (Ragnvald Indrebø, Ludwig Schübeler og Johannes Smemo) [1942].....	251
Merkelige dager (Carl Fr. Wisløff) [1953].....	282
Kirkekristendom (Andreas Aarflot) [1963].....	319
Prest og militærmakt (Torleiv Austad) [1973].....	344
Hvad er Kirken? (Gisle Johnson) [1863].....	372
Arbeidsløsheten (Olav Skjevesland) [1983].....	405
Kyrkjedebatt utan åndskraft (Øystein Bjørdal) [1993].....	436
Luthersk Kirketidende som debattorgan (Even Fougner) [1985].....	532
Møte i Nordmøre presteforening (J. A.) [1928].....	564

Røros sognekald (Kirkedepartementet) [1930]	589
Året 1940 (Redaksjonen) [1941]	628
Og så kommer fem-dagers-uken (Dagfinn Hauge) [1959]	663

SØNDAGSTEKSTEN KIRKEÅRET 2013-13 – 3. REKKE

Kristi Forklarelsesdag: Luk 9,28-36 (Jeffrey Huseby)	11
Samefolkets dag: Joh 21,9-13 (Karl Yngve Bergkåsa)	13
Fastelavnssøndag: Luk 18,31-34 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	15
Askeonsdag: Mark 2,18-20 (Torbjørn Holt)	32
1. søndag i fastetiden: Matt 26,36-45 (Pål Kristian Balstad)	33
2. søndag i fastetiden: Luk 13,22-30 (Sjur Isaksen)	35
3. søndag i fastetiden: Luk 22,28-34 (Frode Granerud)	55
4. søndag i fastetiden: Joh 6,24-36 (Kjell A. Skartseterhagen)	57
Maria Budskapsdag: Luk 1,39-45 (Dag Øivind Østereng)	59
Palmesøndag: Joh 12,1-13 (Martin Aalen Hunsager)	89
Skjærtorsdag: Joh 13,1-17 (Øystein I. Larsen)	91
Langfredag: Luk 22,39-23,46 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	93
Påskennatt / Ottesong: Mark 16,1-8 (Per Kristian Sætre)	121
Påskedag: Joh 20,1-10 (Elin Lunde)	122
2. påskedag: Joh 20,11-18 (Sjur Isaksen)	125
2. søndag i påsketiden: Joh 20,24-31 (Hilde Barsnes)	145
3. søndag i påsketiden: Mark 6,30-44 (Tore Skjæveland)	147
4. søndag i påsketiden: Apg 8,26-39 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	149
5. søndag i påsketiden: Joh 17,6-11 (Torbjørn Holt)	194
1. mai: Matt 20,25-28 (Pål Kristian Balstad)	195
6. søndag i påsketiden: Matt 6,7-13 (Sjur Isaksen)	197
Kristi himmelfartsdag: Joh 17,1-5 (Frode Granerud)	226
Søndag før pinse: Joh 16,12-15 (Kjell A. Skartseterhagen)	229
17. mai: Luk 17,11-19 (Dag Øivind Østereng)	230
Pinseaften: Joh 7,37-39 (Martin Aalen Hunsager)	233
Pinsedag: Joh 14,23-29 (Øystein I. Larsen)	252
2. pinsedag: Joh 7,37-39 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	254
Treeningssundag: Luk 24,45-48 (Per Kristian Sætre)	257
2. søndag i treenighetstiden: Joh 3,1-13 (Elin Lunde)	283
3. søndag i treenighetstiden: Mark 10,13-16 (Sjur Isaksen)	285
4. søndag i treenighetstiden: Salme 22,8-12 (Hilde Barsnes)	287
5. søndag i treenighetstiden: Matt 18,12-18 (Tore Skjæveland)	320
Sankthansdagen / Jonsok: Joh 1,1-8 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	322
Aposteldagen / 6. søndag i treenighetstiden: Mark 3,13-19 (Torbjørn Holt)	324
7. søndag i treenighetstiden: Mark 5,25-34 (Pål Kristian Balstad)	326
8. søndag i treenighetstiden: Mark 12,28-34 (Sjur Isaksen)	346
9. søndag i treenighetstiden: Luk 6,36-42 (Frode Granerud)	348
10. søndag i treenighetstiden: Mark 11,25-26 (Kjell A. Skartseterhagen)	350
Olavsdagen / Olsok: Luk 22,24-27 (Dag Øivind Østereng)	352
11. søndag i treenighetstiden: 1 Mos 21,9-13 (Martin Aalen Hunsager)	376
12. søndag i treenighetstiden: Joh 4,27-30,39-43 (Øystein I. Larsen)	378
13. søndag i treenighetstiden: Joh 15,13-17 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	380
Vingardssundag / 14. søndag i treenighetstiden: Matt 19,27-30 (Per Kristian Sætre)	382
15. søndag i treenighetstiden: Rut 1,7-11,16-19a (Elin Lunde)	408

16. søndag i treenighetstiden: Matt 11,16-19 (Gunhild Hugdal Marchen)	411
17. søndag i treenighetstiden: Mark 5,35-43 (Hilde Barsnes)	413
18. søndag i treenighetstiden: Mark 1,40-45 (Tore Skjæveland).....	416
19. søndag i treenighetstiden (Mikkelsmesse): Luk 9,57-62 (Ingvild Helene Mydske Fallegård).....	440
20. søndag i treenighetstiden: Ef 6,1-4 (Torbjørn Holt)	443
21. søndag i treenighetstiden: Luk 12,13-21 (Pål Kristian Balstad)	444
22. søndag i treenighetstiden: Luk 10,25-37 (Sjur Isaksen)	446
Bots- og bønnedag: Luk 15,11-32 (Frode Granerud)	448
Reformasjonsdagen: Joh 1,16-17 (Kjell A. Skartseterhagen).....	505
Allehelgensdag: Luk 6,20-23 (Dag Øvind Østereng)	508
25. søndag i treenighetstiden: Joh 5,1-15 (Martin Aalen Hunsager).....	510
26. søndag i treenighetstiden: Luk 13,10-17 (Øystein I. Larsen).....	511
Domssøndag / Kristi kongedag: Joh 9,39-41 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	539

KIRKEÅRET 2013-14 - 1. REKKE

1. søndag i adventstida: Luk Matt 21,10-17 (Per Kristian Sætre)	542
2. søndag i adventstiden: Joh 14,1-4 (Astrid Sætrang Morvik)	544
3. søndag i adventstiden: Matt 11,2-11 (Sjur Isaksen)	546
4. søndag i adventstiden: Luk 1,46-55 (Silje Sørebo).....	565
Julaften: Luk 2,1-20 (Tore Skjæveland).....	568
Julenatt/ottesang: Matt 1,18-25 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	570
Juledag: Joh 1,1-14 (Pål Kristian Balstad)	591
2. juledag (Stefanusdagen): Matt 2,16-23 (Martin Aalen Hunsager)	592
Romjulsøndag: Matt 2,13-15 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	594
Nyttårsaften: Luk 13,6-9 (Hilde Barsnes).....	596
Nyttårsdag / Jesu navnedag: Luk 2,21 (Kjell A. Skartseterhagen)	636
Kristi åpenbaringsdag: Matt 2,1-12 (Stig Kaarstad).....	638
2. søndag openberingstida: Matt 3,13-17 (Rolf Kjode).....	666
3. søndag åpenbaringstiden: 1 Mos 1,26-31 (Jorunn Andestad Langmoen).....	668
4. søndag åpenbaringstiden: Luk 18,35-43 (Knud Jørgensen)	671
5. søndag åpenbaringstiden: Mark 2,1-12 (Helge Vatne).....	673
Kyndelsmesse: Luk 2,22-40 (Arnfinn Bjørgen)	675

FRA BOKFRONTEN:

Roald Kverndal: George Charles Smith of Penzance. From Nelson sailor to Mission Pioneer (Vidar L. Haanes).....	53
Torill Danbolt og Grethe Nordhelle (red.): Åndelighet – mening og tro (Evy Brun)	373
Anders Aschim: Bibelen 3.0 (Torunn Osnes)	374
Petter Skippervold: Fenomenet Bibelen (Idun Strøm Sefland).....	407
Peder Nørgaard-Højen: Økumenisk teologi – en introduktion (Terje Hegertun)	438
Knut-Willy Sæther (red.): Kristen spiritualitet. Perspektiver, tradisjoner og uttrykksformer (Sigurd Bakke).....	533
Anna Ramskov Laursen: Veier til helhet. Lær å meditere i kristen tradisjon (Sigurd Bakke).....	533
Arne Mathias Sky: Bønnens kilde og glede (Gunnvor J. Hovland).....	590
Merete Thomassen og Sylfest Lømheim: Når dere ber (Øystein Bjørdal).....	630
Terry Eagleton: Fornuft, tro og revolusjon. En kritikk av nyateismen (Atle Ottesen Søvik).....	634
Edil Morland, Jens-Petter Johnsen og Åge Haavik (red.): Guds rikets skatt (Harald Hegstad)	664